

Žádost o poskytnutí informací na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

Odbor správních činností Ministerstva vnitra obdržel dne 30.7.2021 Vaši žádost ze dne 28.7.2021 o poskytnutí informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím a to:

Poskytnutí úplných znění metodických pokynů, normativních instrukcí či jinak nazvaných interních směrnic, upravujících

- a) provádění zákona č. 269/2021 Sb. ze dne 1.7.2021 a to především ve vztahu k osobám omezeným ve svéprávnosti, případně zletilým osobám majícím opatrovníka (ale nejsou omezeny ve svéprávnosti). Pro praktický výkon opatrovnictví potřebujete znát dokumenty upravující:
  1. jaké dokumenty budou vyžadovány, resp. jak musí znít v rozhodnutí soudu omezení k podání a vydání občanského průkazu – zda musí jít o výslovné uvedení (dle § 12 odst. 4 a odst. 5 písm. b),
  2. jak je pohlíženo na nutnost přítomnosti opatrovaného (dle § 10 odst. 1),
  3. jak je pohlíženo na nutnost přítomnosti opatrovníka.
- b) provádění zákona č. 269/2021 Sb. ze dne 1.7.2021, příp. zákona č. 328/1999 Sb. a to především ve vztahu k ukládání občanských průkazů klientů v trezorech sociálních služeb nebo u opatrovníka osoby zletilé (ať z řad osob blízkých opatrovanému nebo u veřejného opatrovníka, tj. jmenované obce).

K dotazům v bodu a) sdělujeme následující informace.

1. Zákon č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech, upravuje doklady, které se předkládají při podání žádosti o vydání občanského průkazu v § 12. Občan, který je omezen ve svéprávnosti, je povinen předložit mimo jiné rozhodnutí o omezení svéprávnosti. Z obsahu rozhodnutí vyplývá, zda je způsobilý podat žádost o vydání občanského průkazu sám nebo zda ji bude podávat opatrovník. Nemusí jít o výslovné uvedení v rozhodnutí, zda si občan může či nemůže podat žádost o vydání občanského průkazu. Ministerstvo vnitra by uvítalo, aby v rozhodnutí bylo přímo uvedeno, že občan není oprávněn k podání žádosti o doklady, ale v praxi se setkáváme s tím, kdy v některých případech soudy uvádějí, že občan může pouze disponovat částkou do 500 Kč a blíže rozsah omezení nespecifikují – v tomto případě by žádal opatrovník).
2. Podává-li žádost o vydání občanského průkazu za žadatele jiná osoba, vyžaduje se při podání žádosti rovněž osobní přítomnost žadatele. Důvodem je pořizování biometrických údajů žadatele (zobrazení obličeje a otisky prstů).
3. Pokud z rozhodnutí o omezení svéprávnosti vyplývá, že občan je způsobilý k podání žádosti o vydání občanského průkazu, nemusí být opatrovník při podání žádosti, ani při převzetí občanského průkazu, přítomen.

K dotazům v bodu b) sdělujeme následující informace.

Všechny úkony související s vydáváním občanských průkazů u osob omezených ve svéprávnosti upravuje pouze zákon o občanských průkazech č. 269/2021 Sb., dříve je upravoval zákon o občanských průkazech č. 328/1999 Sb., nikoli prováděcí předpisy.

Ve vztahu k ukládání občanských průkazů klientů v trezorech sociálních služeb nebo u opatrovníka nebyly Ministerstvem vnitra vydány žádné metodické pokyny.

V zákoně č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech, je upraveno v § 68 jednání za osobu, která dosáhla věku 15 let. Podle tohoto ustanovení za osobu, která dosáhla věku 15 let, které byl jmenován opatrovník z důvodu, že jí její zdravotní stav působí obtíže při hájení jejích práv, může jednat při postupech podle tohoto zákona a vykonávat práva a povinnosti podle tohoto zákona tento opatrovník, umožňuje-li to rozsah jeho působnosti. Za osobu, která dosáhla věku 18 let, které brání duševní porucha samostatně právně jednat, může jednat při postupech podle tohoto zákona a vykonávat práva a povinnosti podle tohoto zákona člen domácnosti, jehož oprávnění zastupovat bylo schváleno příslušným orgánem veřejné moci.

V zákoně č. 328/1999 Sb. o občanských průkazech, byly upraveny povinnosti opatrovníka v § 14 odst. 2. Podle tohoto ustanovení měl opatrovník mimo jiné povinnost chránit občanský průkaz před poškozením, zničením, ztrátou, odcizením nebo zneužitím.

Závěrem uvádíme, že občan, který je omezen ve svéprávnosti, nemá povinnost mít občanský průkaz (§ 3 odst. 2 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech).